

PROVISIONAL INSTITUTIONS OF SELF GOVERNMENT

KUVENDI I KOSOVËS
СКУПШТИНА КОСОВА
ASSEMBLY OF KOSOVO

Zakon Br. 02/L-81

O PODSTICANJU I ZAŠTITI DOJENJA

Skupština Kosova,

Na osnovu Poglavlja 5.1. (h) i 9.1.26 (a) Ustavnog okvira za privremenu samoupravu na Kosovu (Uredba UNMIK-a br. 2001/9 od 15. maja 2001 god.),

Usvaja:

ZAKON O PODSTICANJU I ZAŠTITI DOJENJA

Poglavlje I
OPŠTE ODREDBE

Član 1

Svrha ovog zakona je da doprinosi pravilnoj ishrani odojčadi kroz podsticanju i zaštitu dojenja.

Definicije
Član 2

Za ciljeve ovog zakona važe definicije i izrazi iz Zakona o zdravstvu br. 2004/4, Poglavlje I, član 1 i sledeće posebne definicije:

Majčino mleko: podrazumeva dojenje majčinom mljekom ili doilje.

Doilja: žena koja doji tuđe dete.

Odojčad: malo dete koji se hrani majčinom mljekom.

Zaposlena koja hrani dete dojenjem: zaposlena koja unapred obaveštava poslodavca o tome da hrani dete dojenjem i to dokazuje sa mišljenjem porodičnog lekara.

Zamena majčinog mleka: označava svaku vrstu hrane koja potpuno ili delimično zamenjuje majčino mleko, a obeležena je na etiketi ili u nekom drugom vidu.

Dopunska ishrana: podrazumeva bilo koju industrijski ili kućno pripremljenu hranu, podobna kao dopuna dojenja ili njegova zamena.

Pakovanje: podrazumeva bilo koji oblik pakovanja proizvoda kao namenjena jedinica za prodaju na malo, uključujući i omotni papir.

Distributer: podrazumeva pravno ili fizičko lice u javnom ili privatnom sektoru koje neposredno ili posredno radi na poslovima marketinga za promet na malo ili veliko.

Etiketa: podrazumeva bilo koji naziv, oznaku, marku ili crtež koji je ispisan, štampan, žigovan u pakovanju ili priložen paketu proizvoda.

Proizvođač zamenjivača majčinog mleka: podrazumeva korporaciju ili pojedinca u javnom ili privatnom sektoru angažovanog na poslovima ili u funkciji proizvodnja proizvoda koje obuhvata ovaj zakon, neposredno ili preko trgovačkog agenta, preko pojedinca koji se kontroliše ili je pod nadzorom ugovarača.

Marketing: znači promovisanje, besplatnu raspodelu, prodaju, reklamiranje i javno predstavljanje propagandnih proizvoda i usluga.

Lice marketinga: označava svako lice, čija funkcija obuhvata promet proizvoda.

Uzorak: podrazumeva malu i odabranu količinu proizvodnje koja se besplatno daje za prezentaciju ili promovisanje.

Opskrba: označava količinu proizvodnje datu za dužu upotrebu besplatno ili po vrlo niskoj ceni u socijalne svrhe, uključujući i pomoći porodicama u stanju socijalne potrebe.

Poglavlje II INFORMISANJE

Član 3

3.1. Trudnice, majke i zainteresovana lica treba da imaju zajemčeni i pristupačni uvid u informacije, materijale, sredstva i metode koji promovišu dojenje.

3.2. Ministarstvo zdravlja podržava zdravstvene Institucije u informisanju, komuniciranju, edukaciju i sprovođenju promovisanja dojenja, bazirajući na podnete podatke, a naročito zdravstvene radnike koji se bave negom majke i odojčadi.

3.3. Zdravstveni radnici u zdravstvenim ustanovama koji se bave negom majke i odojčadi dužni su da vrše informisanje, prosvetavanje i komuniciranje u vezi sa ishranom dece dojenjem na osnovu evidencije.

Zdravstvene Ustanove

Član 4

4.1. Zdravstvene ustanove podstiču i zaštićuju dojenje.

4.2. Podsticanje, zaštita i podrška dojenja u okviru zdravstvenih ustanova koje se bave negom majke i odojčadi reguliše se podzakonskim aktom.

4.3. Podzakonski akti treba da se oslone na Deklaraciju Inočeta „Deset koraka uspešnog dojenja“ i Međunarodni kod marketinga zamenjivača majčinog mleka.

Poglavlje III
MARKETING ZAMENJIVAČA MAJČINOG MLEKA

Član 5

Proizvodi koje se odnose na zamenu majčinog mleka za odojčad su:

1. Veštačko mleko u prahu sa punom ili delimičnom modifikacijom;
2. Mleko i mlečni proizvodi proizvedeni u industriji ili kući;
3. Dopunska hrana za odojčad i decu;
4. Čule, boce ili druga sredstva za ishranu odojčadi.

Naziv, Etiketa i Pakovanje zamenjivača majčinog mleka

Član 6

6.1. Pakovanja zamenjivača majčinog mleka ne smeju sadržati slike, crteže, dečje portrete ili pisane tekstove koji motivišu i podstiču njihovu upotrebu.

6.2. Pakovanja proizvoda koji zamenjuju majčino mleko koji ne ispunjavaju tražene kriterijume, ali se mogu modifikovati da bi to postigli, treba obeležiti upozoravajućom etiketom da se ne smeju upotrebiti kao jedina hrana za odojčad.

6.3. Etiketa zamenjivača majčinog mleka treba da sadrži preporuku o prednostima dojenja i njegovom podsticanju.

6.4. Svako pakovanje zamenjivača majčinog mleka treba da sadrži etiketu na službenim jezicima sa sledećim informacijama:

- a). Potpuna i jasna uputstva za upotrebu ovih proizvoda, uzrast u kojem treba da se upotrebe i način pripremanja, uz upozorenje „PAŽNJA“ ili slično koje skreće pažnju korisnicima.
- b). Naglašenu napomenu da je upotreba ovih proizvoda dozvoljena isključivo nakon konsultacije sa zdravstvenim radnikom.
- c). Informacija o rizicima ili posledicama po zdravlje odojčeta u slučaju nepravilne upotrebe.
- d). Potpuni podaci o sadržaju, sastojcima i izvršenim analizama zamenjivača majčinog mleka.
- e). Uslove prevoza, očuvanja i deponovanja.
- f). Serijski broj proizvodnje, datum proizvodnje i rok trajanja i/ili datum isteka roka upotrebe.

Poglavlje IV
DAROVANJE ZAMENJIVAČA MAJČINOG MLEKA

Član 7

7.1. Zabranjuje se reklamiranje ili drugi oblik promovisanja u javnosti proizvoda u okviru delokruga ovog zakona.

7.2. Nedopustivo je da proizvođač ili distributer pokloni trudnicama, majkama, odojčadi i članovima porodice odojčadi, neposredno ili posredno, uzorke proizvoda u okviru delokruga ovog zakona.

7.3. Nedopustivo je da lice marketinga u toku svoje delatnosti zahteva i ostvari nijedan oblik neposrednog ili posrednog dodira sa trudnicama, majkama i ukućanima odojčadi.

7.4. Nedopustiva je primena podsticajnih metoda prodaje na malo zamenjivača majčinog mleka, kao reklamiranje, stvaranje prodajnih punktova i davanje uzoraka ili drugih podsticajnih mehanizama kao prodaja po nižim cenama, kuponi za pojevtinjenje, nagrade, prodaja dve stvari zajedno i drugih stimulirajućih metoda za prodaju na malo zamenjivača majčinog mleka.

Poglavlje V
POKLANJANJE OPREME I MATERIJALA OD STRANE PROIZVOĐAČA
ZAMENJIVAČA MAJČINOG MLEKA

Član 8

8.1. Poklanjanje opreme i informativnih, obrazovnih i komunikativnih materijala od strane proizvođača i distributera zamenjivača majčinog mleka može se vršiti samo nakon dobijanja pismene dozvole od Ministarstva za zdravstvo.

8.2. Takva oprema i materijali mogu nositi ime ili identifikacionu oznaku poklonitelja, ali ne smeju biti referisani određenim proizvodima u okviru delokruga ovog zakona.

Poglavlje VI
SISTEM O ZDRAVSTVENOM STARANJU

Član 9

9.1. Ministarstvo zdravstva i zdravstvene Institucije dužne su da preduzimaju sve potrebne mere za podsticanje i zaštitu dojenja, dajući na adekvatan način informacije i savete zdravstvenim radnicima na nivou njihovih odgovornosti, i upoznavajući iste sa sadržinom ovog zakona.

9.2. Sistem usluga zdravstvenog staranja ne može se koristiti u cilju promovisanja proizvoda u okviru delokruga ovog zakona, izuzev rasturanja informacija zdravstvenim radnicima.

9.3. Nedopustivo je korišćenje sistema zdravstvenog staranja za predstavljanje ili distribuciju proizvoda i promocijnih materijala zamenjivača majčinog mleka, osim prema uslovima utvrđenim u članu 8 ovog zakona.

9.4. Nedopustivo je korišćenje sistema zdravstvenog staranja od strane lica koje finansiraju proizvođači ili distributeri proizvoda u okviru delokruga ovog zakona.

Poglavlje VII ZDRAVSTVENI RADNICI

Član 10

10.1. Zdravstveni radnici su obavezni da podstiču i štite dojenje odojčadi.

10.2. Zdravstvenim radnicima je zabranjeno da prihvate bilo koji oblik stimulacije od strane proizvođača ili distributera za promovisanje u zdravstvenim ustanovama proizvoda u okviru delokruga ovog zakona.

10.3. Zdravstvenim radnicima je zabranjeno da promovišu zamenjivače majčinog mleka u zdravstvenim ustanovama, izuzev slučajeva kada se to čini radi stručne ocene ili istraživanja na nivou institucije.

10.4. Zdravstvenim radnicima je zabranjeno da poklanjaju trudnicama, majkama i članovima porodica ove odojčadi uzorke proizvoda u okviru delokruga ovog zakona.

10.5. Proizvođač ili distributer dužan je da obavesti zdravstvenu ustanovu o radniku te ustanove koji koristi dati prilog za njega ili u njegovu korist, kao financiranje postdiplomskih studija, studijske posete, davanje stipendije za istraživanja, učešće na stručnim skupovima i druge slične aktivnosti.

10.6. Zdravstveni radnik korisnik, treba da informiše svoju ustanovu o svakom obliku stimulacije ako ona stiže od strane proizvođača i distributera proizvoda u okviru delokruga ovog zakona.

Poglavlje VIII ZAPOSLENA LICA KOD PROIZVOĐAČA I DISTRIBUTERA

Član 11

11.1. Zaposleno osoblje u marketingu proizvoda u okviru delokruga ovog zakona ne može vršiti vaspitno-zdravstvene funkcije za trudnice i majke odojčadi.

11.2. Ovo ne podrazumeva sprečavanje korišćenja sistema zdravstvenog staranja za druge delatnosti, na zahtev i saglasnost Ministarstva zdravstva.

11.3. Proizvođač i glavni distributer proizvoda u okviru delokruga ovog zakona obavezni su da informišu svaki član osoblja marketinga o sadržini ovog zakona.

Poglavlje IX PRAVO ŽENA NA DOJENJE

Ocena i mere za garanciju opasnosti

Član 12

12.1. Svaki poslodavac je obavezan da proceni poslove koje se izlažu posebne opasnosti od agenasa iz Aneksa I koji je sastavni deo ovog zakona.

12.2. Svaki poslodavac je obavezan da informiše zaposlene dojlje rezultatima procene.

12.3. U slučajevima kada procena iz stava 1. potvrđuje opasnost za bezbednost ili zdravlje zaposlenih dojlja, svaki poslodavac mora da preduzme sve potrebne mere za poboljšanje uslova rada i a preduzme zaštitne mere za zdravlje zaposlenica dojlja u toku obavljanja svojih zadataka.

12.4. Ako poslodavac nije u stanju da preduzme potrebne mere iz stava 3, ili preduzimanje ovih mera je finansijski skupa, poslodavac je obavezan da dojlji promeni radno mesto u sklopu istog preduzeća bez osetljivih negativnih finansijskih posledica za ta lica.

12.5. U slučaju da promena radnog mesta nije moguća zbog tehničkih ili operativnih razloga, poslodavac je obavezan da dojljama omogući plaćeni odmor.

Apsolutna zabrana izloženja Član 13

Radnica - dojlja ne sme pod nikakvim uslovima da se obavezuje da radi na poslovima za koje prema članu 12.1 ovog Zakona je konstatovano da postoji opasnost za bezbednost i njezino zdravlje prilikom izloženja:

- a). Hemijskim agensima olova ili njezinih derivata dok su ti agensi osetljivi i mogu se apsorbirati u čovečjem organizmu,
- b). Rad u podzemnim rudnicima.

Zabrana prekida radnog odnosa Član 14

14.1. Poslodavac ne može da prekida radni odnos dojlji koja je na porodiljskom dopustu.

14.2. Poslodavac ne može da prekida ugovor o radu zaposlenoj dojlji zbog njezinih prava određenih ovim zakonom.

14.3. Poslodavac je obavezan u slučaju prekida ugovora zaposlenoj dojlji zbog drugih razloga iz stava 2. ovog Zakona da pismeno to obrazlaže.

14.4. U slučaju povrede odredbi ovog člana, poslodavac je obavezan da zaposlenici isplati adekvatnu odštetu u ime materijalne nadoknade koja bi pripala dojlji u 6.naredna meseca.

14.5. U slučajevima iz stava 2. ovog Zakona zaposlena dojlja ima pravo na isplatu iz stava 4. za 6. naredna meseca iz fondova zdravstvenog osiguranja ili u nedostatku tih fondova iz socijalnog fonda.

Poglavlje X FINANSIRANJE

Član 15

Podsticanje i zaštita dojenja finansiraće se shodno članu 57 Zakona o zdravstvu, br. 2004/4.

Poglavlje XI
DISCIPLINSKE I KAZNE NE ODREDBE

Član 16

U slučajevima kada se ne primenjuju ili krše odredbe ovog zakona, a to nije krivično delo, preduzeće se mere shodno članu 118. i 119. Zakona o zdravstvu.

Poglavlje XII
PRELAZNE I ZAVRSNE ODREDBE

Član 17

Radi primene ovog zakona, Ministarstvo zdravstva donosi podzakonske akte predviđene ovim zakonom.

Član 18

Ovaj Zakon stupa na snagu nakon usvajanja od strane Skupštine Kosova i proglašenja od strane Specijalnog Predstavnik Generalnog Sekretara .

Zakon Br. 02/L-81
22 Decembar 2006

Predsednik Skupštine Kosova,

Kolë Berisha

ANEKS I NEPOTPUNA LISTA FAKTORA, PROCESA I RADNIH USLOVA

A. Faktori

Fizički faktori koji se tretiraju kao činioci koji prouzrokuju povredu fetusa i/ ili napuklinu dečjeg kreveta, posebno kada prouzrokuju:

- (a) šok, drhtanje ili pokreti;
- (b) reagovanja na opasnosti obavezajućeg tereta, posebno opterećenja leđa;
- (c) buka;
- (d) jonizujuće zračenje;
- (e) nejonizujuće zračenje;
- (f) ekstremno zagrevanje ili zahlađenje;
- (g) kretanje i stanje, kretanje-unutar ili van preduzeća, fizičkog ili psihičkog umora i drugih fizičkih opterećenja, u vezi sa aktivnostima zaposlene koja doji odojčad majčinim mlekom.

Biološki faktori

Biološki faktori ugroženih grupa: Grupe 2,3 i 4 u smislu člana 2 (d) brojevi 2,3 i 4 Direktive 90/679/EEC(1), do te mere kada se zna da ti faktori ili tražene terapijske mere, ugrožavaju zdravlje trudnice i još nerođenog deteta, a koje nisu spomenute u Dodatku II.

Hemijski faktori

Tekući hemijski faktori, kada se zna da ugrožavaju zdravlje trudnice i još nerođenog deteta, čini mi se da nisu spomenuti u Dodatku II:

- (a) Etiketirane supstance R 40, R 45, R 46 i R 47 u Direktivi 67/548/EEC (2), čini mi se da nisu spomenute u Dodatku II;
- (b) Hemijski faktori u Dodatku I Direktive 90/394/EEC (3);
- (c) živa i živini derivati;
- (d) antimiotični lek;
- (e) karbon oksid;
- (f) poznati opasni hemijski faktori koji se apsorbuju preko kože.

B. Procesi

Pomenti industrijski procesi u Dodatku I Direktive 90/394/EEC.

C. Radni uslovi

Podzemni rad u rudnicima.